

ЗВЕРНЕННЯ

Верховної Ради України до парламентів та урядів демократичних держав світу, міжнародних організацій та їхніх міжпарламентських асамблей з нагоди 30-ї річниці ухвалення Конституції України

Відзначаючи 28 червня 2026 року 30-ту річницю ухвалення Конституції України – Основного Закону, який заклав фундамент сучасної демократичної, правової та соціальної держави, утвердив незалежність і суверенітет України як повноправного члена міжнародної спільноти,

наголошуючи, що відповідно до Конституції Україна є унітарною державою з республіканською формою правління, в якій людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнані найвищою соціальною цінністю,

підкреслюючи, що Конституція України стала важливим чинником відновлення незалежності і зміцнення суверенітету нашої країни, визначила засади організації держави та суспільства і за три десятиліття довела свою життєздатність, стала надійним орієнтиром для формування правової системи, забезпечення демократичних перетворень, європейської та євроатлантичної інтеграції. Конституційні права і свободи – свобода слова, свобода світогляду і віросповідання, право на справедливий суд, принцип рівності перед законом – є непорушними навіть в умовах найжорстокіших випробувань, зумовлених збройною агресією російської федерації проти України,

констатуючи, що нині Україна переживає найтрагічніший період своєї новітньої історії – протистояння безпрецедентній збройній агресії російської федерації, що розпочалася з тимчасової окупації Автономної Республіки Крим та міста Севастополя ще 2014 року і переросла у повномасштабне збройне вторгнення 24 лютого 2022 року. Вже понад 12 років поспіль Український народ героїчно боронить незалежність, територіальну цілісність, конституційний лад і фундаментальні цінності, на яких побудована наша держава, та захищає архітектуру безпеки Європейського континенту,

стверджуючи, що збройна агресія російської федерації є грубим порушенням Статуту Організації Об'єднаних Націй, Заключного акта Наради з безпеки та співробітництва в Європі, Меморандуму про гарантії безпеки у зв'язку з приєднанням України до Договору про нерозповсюдження ядерної зброї (Будапештський меморандум) та інших міжнародно-правових зобов'язань, взятих на себе російською федерацією. Розв'язана російською федерацією загарбницька війна проти України – це не лише замах на суверенітет однієї держави, а й виклик міжнародному правопорядку, системі колективної безпеки та основоположним принципам співіснування народів,

підкреслюючи, що російській федерації не вдалося досягти жодної стратегічної мети своєї агресивної війни проти України. Втративши понад 1,3 мільйона військовослужбовців, держава-агресор не відмовилася від намагань поневолити Український народ, продовжує нарощувати мілітаризацію, залучати до війни іноземних солдатів, зокрема з корейської народно-демократичної республіки, фінансувати воєнну машину за рахунок підтримання авторитарних режимів та уникнення обмежувальних заходів завдяки третім країнам,

вкотре привертаючи увагу до безпрецедентних злочинів, вчинених державою-агресором в Україні, – десятки тисяч цивільних осіб вбиті або зазнали поранень, зруйновано або пошкоджено близько 317 тисяч об'єктів цивільної інфраструктури,

підкреслюючи свідоме знищення російською федерацією об'єктів культурної та духовної спадщини України: внаслідок обстрілів та бойових дій на сьогодні зазнали пошкоджень понад 1783 пам'яток культурної спадщини, 45 з яких повністю знищені, зокрема постраждали об'єкти, включені до Списку всесвітньої спадщини ЮНЕСКО відповідно до Конвенції про охорону всесвітньої культурної і природної спадщини, пошкоджено 2540 об'єктів культурної спадщини, з них 518 повністю знищені,

вкотре нагадуючи, що через злочинні дії російської федерації зруйновано та зазнали ушкоджень близько 800 культових будівель і споруд, серед них – пам'ятки національного та місцевого значення. Понад 80 українських священнослужителів різних конфесій загинули від рук окупантів. На тимчасово окупованій території України російська федерація систематично порушує права громадян на свободу світогляду і віросповідання, переслідуючи священнослужителів і вірян Православної Церкви України, Української Греко-Католицької Церкви, протестантських, мусульманських та інших релігійних громад,

наголошуючи, що російська федерація намагається позбавити Україну її майбутнього шляхом незаконної депортації українських дітей, яка проводиться шляхом відокремлення дітей від їхніх родин або законних опікунів, примусової зміни правового статусу та громадянства дітей, їх мілітаризації та індоктринації, що є ознаками геноциду. Українські діти, примусово переміщені і незаконно депортовані російською федерацією, потребують подальших скоординованих міжнародних зусиль для повернення в Україну,

нагадуючи, що, за визнанням російських посадовців, понад 700 тисяч українських дітей примусово вивезені на територію російської федерації. Міжнародний кримінальний суд видав ордери на арешт російського диктатора владіміра путіна та російської уповноваженої з прав дітей марії львової-белової за воєнні злочини, пов'язані з незаконною депортацією українських дітей. Завдяки наполегливій роботі України та міжнародних партнерів станом на 16 квітня 2026 року вдалося повернути додому 2100 українських дітей, проте тисячі інших досі перебувають у полоні держави-агресора,

підкреслюючи, що свобода слова і право на доступ до інформації є засадничими для демократичного розвитку держави та нагадуючи, що, за даними Інституту масової інформації, російська федерація скоїла понад 900 злочинів проти працівників медіа в Україні, з початку повномасштабного військового вторгнення в Україну вбито 147 журналістів, 21 з яких загинув під час виконання своїх професійних обов'язків, і щонайменше 28 українських журналістів залишаються в російському полоні,

засуджуючи триваючу окупацію Запорізької атомної електростанції, включно із затриманням, тортурами та зникненням цивільних осіб, зокрема персоналу електростанції та мешканців міста Енергодара, і наголошуючи, що утримання персоналу стратегічного ядерного об'єкта як заручників є серйозним порушенням міжнародного гуманітарного права,

підкреслюючи, що, попри збройну агресію російської федерації, наша держава залишається відданою конституційним принципам і демократичним цінностям. Навіть в умовах воєнного стану в Україні повною мірою дотримані міжнародні стандарти захисту прав людини, свобода світогляду і віросповідання. Зокрема, 2021 року ухвалено Закон України «Про корінні народи України», згідно з яким кримські татари, караїми та кримчаки визнані корінними народами України, гарантовано захист їхньої ідентичності, мови та культури, а 2025 року Україна стала другою державою у світі (після США), в якій на законодавчому рівні запроваджено Національний день молитви як символ духовної єдності нації,

стверджуючи, що Україна продовжує виконувати свої міжнародні зобов'язання у сфері захисту прав людини та послідовно обстоює на міжнародній арені необхідність додержання принципу верховенства права, захисту прав національних меншин, свободи світогляду і віросповідання. Вперше в історії Україну обрано до Постійного форуму ООН з питань корінних народів, наша держава є активним членом Міжнародного альянсу з питань свободи релігій та віросповідань, що об'єднує 43 держави світу,

підкреслюючи, що збройна агресія російської федерації проти України становить загрозу глобальній безпеці, а потурання військово-політичному керівництву російської федерації може стати небезпечним прецедентом безкарності, підірве засади міжнародного права та створить небезпеку повторення подібних актів агресії в інших регіонах світу. Україна бореться не лише за власну свободу, адже вона захищає цінності демократії, верховенства права та прав людини для всієї Європи і світу,

стверджуючи, що складовою досягнення справедливого миру є відшкодування збитків і втрат, завданих внаслідок міжнародно-протиправних діянь російської федерації в Україні або проти України, зокрема завершення створення міжнародного компенсаційного механізму. Верховна Рада України 2026 року ратифікувала Конвенцію про створення Міжнародної компенсаційної комісії для України,

наголошуючи, що Український народ довів свою відданість конституційним принципам навіть у найскладніші часи, відстоюючи право на гідне життя у вільній, демократичній і незалежній державі,

Верховна Рада України від імені Українського народу звертається до парламентів та урядів демократичних держав світу, міжнародних організацій та їхніх міжпарламентських асамблей із закликом:

продовжити всебічну політичну, економічну, військову та гуманітарну підтримку України у її протистоянні повномасштабній збройній агресії російської федерації, надати Україні необхідні системи озброєння, засоби протиповітряної оборони та боєприпаси для ефективного захисту від російського терору, зокрема шляхом розширення ініціативи США та НАТО «Список пріоритетних потреб для України» (PURL) та інструменту Європейського Союзу «Дії заради безпеки Європи» (SAFE);

підтримати зусилля, спрямовані на відновлення всеохоплюючого, справедливого та сталого миру для України, заснованого на дотриманні норм міжнародного права, зокрема на повазі до територіальної цілісності України у міжнародно визнаних кордонах, включно з територіальним морем;

посилити санкційний тиск на ключові сектори економіки російської федерації, її “тіньовий флот”, енергетичний і військово-промисловий комплекс через запровадження персональних обмежувальних заходів проти військово-політичного керівництва російської федерації за злочин геноциду Українського народу, воєнні злочини та злочини проти людяності і масові порушення прав людини в Україні, а також проти верхівки російської православної церкви – за сприяння збройній агресії, та підтримати зусилля України, спрямовані на притягнення до відповідальності усіх винних у зазначених злочинах;

сприяти створенню та функціонуванню Спеціального трибуналу щодо злочину агресії проти України та механізму компенсацій за рахунок заморожених російських активів, приєднатися до інструментів міжнародного компенсаційного механізму та ратифікувати Конвенцію про створення Міжнародної компенсаційної комісії для України;

підтримати діяльність Міжнародної коаліції за повернення українських дітей та сприяти консолідації міжнародних зусиль, спрямованих на забезпечення невідкладного, безумовного і безпечного повернення в Україну всіх незаконно депортованих та примусово переміщених українських дітей, їх возз'єднання з родинами та відновлення їхніх прав;

визнати незаконну депортацію українських дітей актом геноциду та підтримати притягнення винних до міжнародної кримінальної відповідальності;

посилити міжнародний тиск на російську федерацію для припинення переслідувань громадян України на тимчасово окупованій території України за релігійною ознакою;

підтримати ініціативи України щодо деокупації всієї її території, тимчасово окупованої російською федерацією;

сприяти відновленню та відбудові України, зокрема через реалізацію програм відбудови із залученням міжнародних фінансових інституцій та системи спеціалізованих установ Організації Об'єднаних Націй;

гарантувати Україні чітку і незворотну перспективу набуття членства в Європейському Союзі та Організації Північноатлантичного договору як найбільш надійну та довгострокову гарантію безпеки та сталого розвитку.

Конституція України є символом незалежності, свободи та європейського вибору Українського народу. Вона об'єднує мільйони українців – тих, які захищають рідну землю на фронті, тих, які рятують людей і відбудовують зруйновані міста, тих, які змушені залишити власну домівку внаслідок збройної агресії російської федерації, і тих, які чекають на визволення на тимчасово окупованій території України.

Віримо, що справедливість переможе, агресор буде покараний, а Україна відновить мир і територіальну цілісність у межах свого міжнародно визнаного державного кордону, включно з територіальним морем. Ми віддані непорушним конституційним цінностям і продовжимо будувати демократичну, правову та соціальну державу, гідну своїх громадян і своєї історії.

Висловлюємо вдячність усім державам, їхнім парламентам та урядам, міжнародним організаціям, всім народам світу, які підтримують Україну в цей переламний час. Ваша солідарність – надихає нас, ваша допомога – рятує життя, ваша принциповість – захищає міжнародний правопорядок.

Слава Україні!

